

ПОТАПЕНКО С. А.,
доктор філософії за спеціальністю 081
«Право», адвокат,
доцент кафедри цивільного,
господарського і трудового права
(Академія праці, соціальних відносин
і туризму)

УДК 342.10

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.4.7>

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ ЯК РЕЗЕРВНОЇ ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ МІСЬКОЇ МЕЖІ

У статті розглянуто еволюцію законодавчого регулювання проектування та утворення приміських зон в Україні. Сформульовано авторське визначення поняття «приміська зона». Наголошено про те, що проектування приміської зони може здійснюватися у контексті розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану міста і проекту приміської зони. Уточнено, що приміська зона набуває юридичного статусу та втрачає його у разі прийняття відповідного рішення міською радою або у випадку невідповідності розробленої містобудівної документації вимогам законодавства та затвердженому комплексному плану просторового розвитку території територіальної громади. Проаналізовано статус територій населених пунктів розміщених в межах приміських зон. Аргументовано, що населені пункти у межах приміської зони забезпечують просторовий, екологічний та соціально-економічний розвиток міст. Констатовано, що межі міст встановлюються Верховною Радою України за проектами землеустрою щодо встановлення меж адміністративно-територіальних одиниць за поданням Кабінету Міністрів України. Доведено, що виділення приміської зони не змінює встановлених меж прилеглих до міста населених пунктів, оскільки це не є вирішенням питань адміністративно-територіального устрою. Встановлено, що приміська зона може стати резервною територією для збільшення міської межі без погодження з сільськими, селищними, міськими і районними радами у разі якщо дана територія не входить у межі іншої адміністративно-територіальної одиниці. Акцентовано увагу на тому, що включення населених пунктів у межі приміської зони не призводить до зміни їх статусу і встановлених меж та жодним чином не звужує зміст та обсяг прав відповідної територіальної громади на планування і збільшення території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Ключові слова: адміністративно-територіальна одиниця, район, місто, приміська зона, комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план, проект планування

Potapenko S. A. Legal status of suburban area as a reserve territory for expansion of city boundary

The article deals with the evolution of legislative regulation of design and suburban areas in Ukraine. It is formulated the author's definition of the concept of «suburban area». It is emphasized that the design of the suburban area can be carried out in the context of developing a comprehensive plan of spatial development of the territorial community, Master Plan of the City and Project of Suburban

Area. It is clarified that the suburban area acquires legal status and loses it in case of adoption by the city council or in case of inconsistency of the developed town planning documentation with the requirements of the legislation and the approved comprehensive plan of the spatial development of the territorial community. The It is analyzed status of the territories of settlements located within suburban area. It is reasonable that settlements within the suburban area provide spatial, ecological and socio-economic development of cities. It is stated that the boundaries of cities are established by the Verkhovna Rada of Ukraine under the projects of land management for the establishment of boundaries. It is proved that the allocation of the suburban area does not change the limits of the settlements adjacent to the city, since it is not a solution to the issues of administrative-territorial structure. It is established that the suburban area can become a backup territory to increase the city limit without agreement with the village, settlement, city and district councils if the given territory is not within the boundaries of another administrative-territorial unit. It is emphasized that the inclusion of settlements within the suburban area does not change their status and established boundaries and in no way narrow the content and scope of the rights of the respective territorial community to planning and increasing the territory of the respective administrative-territorial unit.

Key words: *administrative-territorial unit, district, city, suburban area, comprehensive plan of spatial development of territorial community, master plan, planning project.*

Вступ. Проблеми планування міст та приміських територій виникають в умовах міської агломерації, їх розв'язанню приділена увага науковців різної спрямованості, які вивчають її через призму соціально-географічних, економічних, юридичних, екологічних та ін. ідей і теорій. Втім, попри велику кількість наукових праць по даному питанню дотепер мало дослідженою залишається проблема співвідношення приміської зони з охоплюваними нею адміністративно-територіальними одиницями (районами, сільрадами, населеними пунктами) та механізм узгодження меж цих територіальних утворень. Розв'язання даної проблеми є актуальним в умовах реформи територіальної організації влади в Україні, що обумовлює необхідність дослідження правових аспектів формування і виділення приміських зон, визначення їх меж з врахуванням принципів системи адміністративно-територіального устрою України.

Мета статті – дослідити правові аспекти приміської зони, як резервної території для розширення міської межі.

Аналіз наукових публікацій. Урбаністичні дослідження приміської зони з позицій суспільної географії, в Україні проводили Т. Маншиліна [1], Л. Мельник, О. Кривець та С. Батиченко [2] та ін.

Так, в дисертації Т. Маншиліної приміська зона досліджується як суспільно-географічний об'єкт, який разом із великим містом розглядаються як цілісне економіко-географічне утворення. В роботі значна увага приділяється процесам урбанізації і субурбанізації, які є основними причинами концентрації та деконцентрації населення і господарської діяльності в цьому утворенні. Дисертантом визначена просторова структура приміської зони головними елементами якої виокремлені передмістя (міські або сільські поселення, які розташовані у безпосередній близькості до великого міста і мають з ним тісні зв'язки), міста-супутники (міські поселення, що розташовані поблизу великого міста і мають з ним передусім господарські та культурно-побутові зв'язки), відкриті простори (ліси та лісопаркові зони, сільськогосподарські угіддя) та території інфраструктурно-комунікаційного призначення (водогінні станції, станції аерації, полігони для захоронення відходів, сміттєпереробні заводи, електростанції, логістичні комплекси) [1, с. 47-50]. Науковцем обґрунтовано підхід до виділення меж приміської зони великого міста на застосуванні двох ключових

чових індикаторів: тісноти зв'язків із великим містом (трудових, виробничо-реалізаційних, культурно-побутових та ін.) та доступності до великого міста (автомобільним та залізничним транспортом) [1, с. 36].

Л. Мельник, О. Кривець та С. Батиченко [2] на основі аналізу динаміки природного і механічного рухів населення у містах-супутниках м. Києва виявлені основні трансформаційні процеси та рівень модернізації міст приміської зони столиці з визначенням їх галузево-функціональної структури.

Ю. Волошина [3] досліджувала категорію «приміська зона» суто в економічному аспекті, як територію, пов'язану з містом тісними інфраструктурними, соціально-економічними, природоохоронними, земельно-ресурсними, рекреаційними, трудовими, культурно-побутовими функціональними взаємозв'язками. Вченою обгрунтовано встановлення найбільш оптимальних меж приміської зони.

Д. Булишевою [4] розглянуті питання складу, меж та функцій приміських зон на прикладі м. Одеси, обгрунтовані пропозиції щодо необхідності забезпечення збалансованого екологоорієнтованого розвитку цих територій.

Дисертаційне дослідження П. Кахнич [5] присвячено обгрунтуванню землеустрою приміської зони, науковцем здійснена розробка структурно-оптимізаційної моделі розвитку територій приміських зон великих міст, а також сформована структурна системна модель зв'язків між територіальними елементами земель приміської зони та функціональними заходами землеустрою. Але в системі приміської зони у статусі адміністративно-територіальних утворень дисертант розглядає лише сільські, селищні та міські ради [5, с. 131], а інші населені пункти – як елементи системи розселення приміських територій, пов'язаних загальною організацією управління, обслуговування, транспорту й участю населення в праці, а не як самостійні адміністративно-територіальні одиниці у складі зазначених утворень [5, с. 22]. Розроблення проектної документації для встановлення меж адміністративно-територіальних утворень дисертантом віднесено до управлінських заходів землеустрою [5, с. 127], але в даній роботі не розглядаються питання набуття приміською зоною юридичного статусу. За результатами дослідження П. Кахничем розроблена модель оптимізації структури приміської зони на прикладі м. Рівне [5, с. 141].

А. Байназаров, М. Логвінова, В. Редін, К. Сегіда [6] досліджували сутність поняття «приміська зона» як економічної та суспільно-географічної категорії, окресливши основні елементи просторової структури приміської зони та її функції. За результатами роботи науковці відзначили, що відкритими залишаються питання методики виділення меж приміських зон, оскільки сьогодні немає єдиної системи, що потребує подальших наукових розвідок.

У докторській дисертації В. Яценка [7] проаналізовано історію формування приміських зон в УРСР, досліджено приміську зону як елемент локальної системи розселення об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ), виявлено функціональний вплив приміської зони на ОТГ [7, с. 140]. Також автором частково розглядаються питання прямого і зворотного впливу міста-центру на передмістя, міста-супутники та ОТГ [7, с. 335].

Ю. Білоконь досліджував приміську зону м. Києва з позицій регіонального планування, визначивши її основне призначення у функціональному і архітектурно-планувальному просторовому розвитку міста. Населені пункти в структурі приміської зони, в радіусі 60-80 км, за Генеральним планом Києва 1967 року розглядалися вченим як засіб обмеження розростання Києва [8, с. 123].

Результати дослідження. Еволюція формування приміських зон в Українській Радянській Соціалістичній Республіці (далі – УРСР) бере початок з першої чверті ХХ століття. Нормативно згадування про приміську зону вже передбачено у Земельному кодексі (далі – ЗК) УСРР 1922 року [9], зокрема у повноваженнях міських рад складати плани і правила забудови на прилеглих до міста землях (ст. 152) і можливості розширення міської межі за рахунок цих територій (ст. 153). З квітня 1929 року резервні території для розвитку міст повинні були відображатися у планах наявного розташування і проектах планування міст [10], а з липня 1933 року у проектах планування і забудови міст [11]. З вересня 1945 року приміська зона проектувалася окремим розділом генерального плану міста [12].

Теоретичні обґрунтування планування приміських зон ми знаходимо у містобудівній літературі 40-50-х років минулого століття, в роботах Ф. Попова, Н.Ефремова, А. Борщевського, [13, с. 37, 41], А. Томашевського В.В. [14, с. 127-128], В.Бабурова, В. Лаврова, Г. Міщенко, Н. Полякова, М. Хауке, Л. Залесської [15, с. 57].

Будівельними нормами (далі – БН) 41-58 [16] і будівельними нормами і правилами (далі – БНП) П-К.2-62 [17] унормовано утворення приміських зон як резервних територій для майбутнього розвитку міст, для розташування в них об'єктів господарського обслуговування і оздоровчого призначення, сільськогосподарських виробництв, місць відпочинку, поліпшення системи розселення. Планування приміської зони здійснювалося окремим проектом в межах розробки проекту планування і забудови міста (п. 2.25). В приміській зоні, з поміж іншого, передбачалося розміщення приміських населених пунктів (міських і сільських) (п.2.28.). БН 345-66 [18] передбачали формування приміської зони за окремим проектом планування виключно для міст з проектною кількістю населення більше 250 тис. чол., який має бути ув'язаний із генеральним планом міста (п. 7.1.). БНП П-60-75 [19] встановлювало положення про необхідність врахування меж адміністративних районів при визначенні кордонів приміської зони (п. 2.13.). Але в цих нормах, на відміну від попередніх, вже не передбачено розміщення міст-супутників в межах приміської зони (2.14.). БН 38-82 [20] унормовано відображення меж приміської зони на графічних матеріалах генерального плану (п. 3.8.). Згідно БНП 2.07.01-89 [21] в межах проекту планування приміської зони здійснювалося формування зеленої зони (п. 1.10.), розширено перелік принципів визначення меж приміської зони, а саме з врахуванням взаємопов'язаного розвитку приміських поселень, меж адміністративних районів, сільськогосподарських та інших підприємств (1.10.). Слід звернути увагу, що відповідно до БНП 2.07.01-89 розміщення населених пунктів в межах приміської зони вже не передбачено.

Згідно ДБН 360-92 [22] приміські зони вже підлягають проектуванню одночасно із генеральним планом міста як його окремий розділ, з розробкою пропозицій, спрямованих на її економічний і соціально-культурний розвиток і структурно-територіальну організацію (п. 1.6.). У такому складі приміська зона вважається виділеною з моменту затвердження генерального плану міста у встановленому законом порядку.

Відповідно до ДБН.Б. 1.1-15:2012 [23] приміська зона відображається у розділах генерального плану «Обґрунтування та пропозиції» (п. 5.3.4.1.) і на Схемі «Модель перспективного розвитку населеного пункту» (п. 5.5.4.) із зазначенням характеристики територій, необхідних для подальшого розвитку міста, а також території спільних інтересів територіальних громад на етап у 30-40 років. Новою ДБН. Б.2.2-12:2019 [24] унормовано, що приміські зони визначаються переважно для міст з чисельністю населення понад 100 тис. осіб (п. 4.15.), разом із генеральними містами вони розробляються на основі містобудівної документації регіонального рівня. Внутрішній кордон приміської зони окреслюється межею міста, а зовнішній – відстанню 45-60 хвилинної доступності транспортом загального користування до межі міста (п. 4.15.). З 24.07.2021 року приміські зони міст можуть також формуватися у складі комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади (далі – комплексний план) [25, ст. 16¹, 26, п. 13].

Таким чином, приміська зона формується (формувалась) окремим проектом планування або окремим розділом генерального плану міста, які розробляються та затверджуються за рішенням міської ради [27, ст. 19], підлягають обов'язковому погодженню з відповідними органами місцевого самоврядування, в частині території, яка охоплюється проектом, з обласними відділами комунального господарства, санітарно-епідеміологічною станцією, обласною службою автомобільних доріг та іншими установами, а також підлягає стратегічній екологічній оцінці. Текстові матеріали проекту приміської зони (або відповідного розділу генплану) містять вичерпний перелік територій (районів (їх частин), сільрад, населених пунктів), які входять у склад приміської зони міста із зазначенням загальної площі, а на картографічних матеріалах схематично відображаються межі приміської зони. Приміром, до першого поясу приміської зони м. Рівне входить 1 міська

рада, 8 сільських рад і одна селищна рада, загальна площа 1 поясу становить 38211га; до другого поясу входить 2 селищних ради і 13 сільських рад загальною площею 67782 га [5, с. 94], а згідно проекту Генерального плану розвитку м. Києва та його приміської зони до 2025 року, приміська зона Києва включає 10 адміністративних районів (Києво-Святошинський, Вишгородський, Броварський, Бориспільський, Обухівський, Кагарлицький, Васильківський, Фастівський, Макарівський, Бородянський) та розташовані на їх території 6 міст обласного значення [1, с. 54-55].

Лише з моменту затвердження зазначеної містобудівної документації територія приміської зони набуває юридичного статусу і вважається виділеною для розвитку міста на розрахунковий період у 30-40 років (до 1992 року до 20-25 років). Водночас, слід відзначити, що законодавство не містить прямих положень про те, що із закінченням проектного строку проект приміської зони або відповідний розділ генплану втрачають чинність, а відповідна територія втрачає статус приміської зони. Відтак, приміські зони, виділені ще у радянські часи на підставі затвердженої в установленому законом порядку містобудівної документації є діючими, за умови їх відповідності вимогам чинного законодавства.

За відомостями Міністерства розвитку громад та територій України до 2010 року у нашій країні було затверджено 14902 генеральних планів населених пунктів (50,1%), з 2011 по 2021 роки затверджено ще 1738 генеральних планів (5,9%), а всього затверджено 16649 (56%). При цьому у 5572 (18,8%) населених пунктах генеральні плани відсутні, а в 7501 населених пунктах відсутні дані про будь-яку містобудівну документацію, що складає 25,2% [28, с. 144]. Відсоток актуальних генеральних планів, розроблених після 2011 року, становить для : міст-обласних центрів – 50%; міст обласного значення – 48,1%; міст районного значення – 23,7%. Утім, застарілість проектних рішень наявних генеральних планів, розроблених ще за радянських часів залишається ключовою проблемою у сфері забезпечення населених пунктів містобудівною документацією. Тому, наразі потребують оновлення, внесення змін або нового розроблення генеральні плани: міст обласного значення – 23 (17,7% від загальної кількості); міст районного значення – 91 (37,1%); селищ міського типу – 373 (54,9%); сільських населених пунктів 22801 (85,0%). [29]. Отже, не всі генеральні плани населених пунктів відповідають наразі наявним умовам їх розвитку, а межі територій приміських зон потребують корегування, оскільки основні фактори (кількість населення міста, рівень його промислового розвитку, особливості виробничих і організаційно-господарських зв'язків, економіко-географічне положення, транспортне сполучення, особливості розселення на прилеглий території, природні умови), які обумовлюють їх формування суттєво змінилися.

Нормативно термін «приміська зона» визначається, як територія, що забезпечує просторовий та соціально-економічний розвиток міста [26, ст. 1]. Межа міста встановлюється (змінюється) за проектами землеустрою щодо встановлення (зміни) меж адміністративно-територіальних одиниць, які розробляються з урахуванням чинних генеральних планів населених пунктів, підлягають погодженню із обласною радою та затверджуються Верховною Радою України [29, ст. 173, 174]. При цьому, проект землеустрою щодо встановлення (зміни) меж міста підлягає обов'язковому погодженню сільськими, селищними, міськими, районними радами, районними державними адміністраціями, за рахунок території яких планується здійснити розширення її меж.

З наведеного слідує, що при збільшенні міської межі за рахунок резервної території приміської зони погодженню з відповідними сільськими, селищними, міськими, районними радами та районними державними адміністраціями підлягають лише ті проекти землеустрою, які передбачають розширення межі міста за рахунок території (частини території) району, сільради або населеного пункту, як адміністративно-територіальної одиниці. В свою чергу, підтвердженням встановлених меж зазначених утворень можуть бути: рішення Верховної Ради України (для району та міста); рішення обласної ради (для сільради); рішення районної ради (для сіл, селищ); а також проект землеустрою, розроблений з урахуванням чинної містобудівної документації (Схеми і проекти районної планівки, проекти форму-

вання території сільської і селищної ради, генеральні плани населених пунктів, проекти приміської зони, проекти детальної планівки тощо) та Витяг з Державного земельного кадастру про встановлені межі адміністративно-територіальної одиниці.

Питання включення населених пунктів у приміську зону вирішуються ще на стадії розроблення відповідної містобудівної документації під час визначення державних та регіональних інтересів, інтересів суміжних територіальних громад, та узгодження проектною документацією з органами місцевого самоврядування суміжних територіальних громад, в частині врегулювання питань щодо територій спільних інтересів.

Висновки. Приміська зона – виділена на підставі затвердженої містобудівної документації прилегла до міста територія багатфункціонального призначення з визначеними межами і площею, регламентованою соціально-планувальною і архітектурно-планувальною структурою, яка забезпечує просторовий, екологічний та соціально-економічний розвиток міста. Приміська зона вважається утвореною з моменту набрання чинності рішення міської ради про затвердження відповідної містобудівної документації (комплексного плану, генерального плану, проекту приміської зони).

Територія приміської зони завжди є територією спільних інтересів міської територіальної громади і суміжних територіальних громад, що потребує узгодження цих інтересів між їх органами місцевого самоврядування. Формування приміської зони має пріоритетне значення у контексті перспективи розвитку міста і є етапом містобудівного проектування, а не вирішенням питань адміністративно-територіального устрою. Тому, включення населених пунктів у межі території приміської зони не призводить до зміни їх статусу і встановлених меж та жодним чином не звужує зміст та обсяг прав відповідної територіальної громади на планування і збільшення території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Список використаних джерел:

1. Маншиліна Т.І. Суспільно-географічне дослідження розвитку міст-супутників та приміської зони Києва. Дис. кан. геог. наук. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Київ. 2015. 264 с.
2. Мельник Л.В., Кривець О.О., Батиченко С.П. Просторові інформації урбанізованих територій в містах приміської зони столиці. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2017. № 46. С. 121-128.
3. Волошина Ю.Я. Теоретичні основи поняття приміська зона та її основні взаємозв'язки з містом. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2015/45.pdf (дата звернення: 21.07.2022).
4. Булишева Д.В. Розвиток приміських зон міських агломерацій : особливості та шляхи вдосконалення. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (15). С. 131-135.
5. Кахнич П.Ф. Оптимізація структури територій приміських зон великих міст (на прикладі м. Рівне). Дис. кан. тех. наук. 05.024.04 – кадастр та моніторинг земель. Рівне. 2006. 163 с.
6. Байназаров А.М., Логвінова М.О., Редін В.І., Сегіда К.Ю. Наукові підходи до визначення сутності поняття «приміська зона». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. № 9. С. 15-21.
7. Яценко В.О. Містобудівні основи розвитку локальних систем розселення об'єднаних територіальних громад. Дис. докт. арх. 18.00.04 – архітектура та будівництво. Київ. 2021. 415 с.
8. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (теорія і практика). За ред. І.О. Фоміна. К. : Логос. 2003. 246 с.
9. Земельний кодекс УСРР : постанова ВУЦВК 29.10.1922 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP220002.html (дата звернення: 25.07.2022).
10. Про реченні складання планів наявного розташування і проектів планування міст і селищ міського типу, не передбачені в арт. 1 постанови РНК УСРР з 14 червня 1928 р. та людяність яких перевищує 10.000 житців : постанова Наркомвнуправ УСРР від 24.04.1929р. Збірник Указонень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України (далі – ЗЗРРСУУ). 14.06.1929. № 9. Ст. 39.

11. О составлении и утверждении проектов планировки и социалистической реконструкции городов и других населенных мест Союза ССР (далі – СССР): постановление Центрального исполнительного комитета и Совета народных комиссаров (далі – СНК) от 27.07.1933 г. № 70/1219. Собрание Законов и Распоряжений Рабоче-крестьянского правительства СССР (далі – СЗРРКП) 16.07.1933. № 41. Ст. 243.

12. О проектах планировки городов и поселков РСФСР : постановление СНК РСФСР от 09.08.1945 г. № 488. Собрание постановлений РСФСР 1945. № 5. Ст.31.

13. Попов Ф.В., Н.Д. Ефремов, Борщевский А.М. Планировка и социалистическая реконструкция городов. М. : 1934. 277 с.

14. Томашевский А.Д. Планировка и строительство городов СССР. Материалы III Пленума правления союза советских архитекторов СССР 7-11.07.1938 г. М. : 1937. С. 127-128.

15. Бабуров В.В., Лавров В.А., Мищенко Г.Е., Полякова Н.Х., Хауке М.О., Залес-ська Л.С., Гольденберг П.И., Смирнов Н.С., Соболев Д.М. Планировка и застройка городов. М. : 1956. 349 с.

16. СН 41-58. Правила и нормы планировки и застройки городов. Утверждены Государственным комитетом Совета Министров СССР по делам строительства от 01.12.1958 г. М. : 1959.

17. СНИП П-К.2-62. Планировка и застройка населенных мест. Нормы проектирования. Утверждены государственным комитетом Совета Министров СССР по делам строительства от 07.05.1966 г. М. : 1967.

18. СН 345-66. Инструкция по составлению проектов планировки и застройки городов. Утверждена Государственным комитетом Совета Министров СССР по делам строительства от 23.03.1966 г. М. : 1966.

19. СНИП П-60-75. Часть II. Нормы проектирования. Глава 60. Планировка и застройка городов, поселков и сельских населенных пунктов. Утверждены Госстроя СССР от 11.09.1975 № 147. М. : 1985.

20. ВСН 38-82. СН 38-82. Инструкция в составе, в порядке разработки, согласования и утверждения схем и проектов районной планировки и застройки городов, поселков и сельских населенных пунктов. Утверждены приказом Государственного комитета по гражданскому строительству и архитектуре при Госстрое СССР от 29.12.1982 г. № 379. М. : 1983.

21. СНИП 2.07.01-89. Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских поселений. Утверждены постановлением Государственного строительного комитета СССР от 16.05.1989 г. № 78. М. : Центральный институт типового проектирования. М. : 1990.

22. ДБН 360-92. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. Затверджено наказом Держкоммістобудування від 17.04.1992 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0044481-92#Text> (дата звернення: 23.07.2022).

23. ДБН 1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території». Затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.02.2012 р. № 107. Київ. 2012.

24. ДБН 2.2-12:2019. Планування та забудова територій. Затверджено наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.04.2019 р. № 104. URL: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf> (дата звернення: 24.07.2022).

25. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#top> (дата звернення: 25.07.2022).

26. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17/ed20220609#Text> (дата звернення: 24.07.2022).

27. Порядок розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації : постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 р. № 926. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.07.2022).

28. Цит. за: Потапенко С.А. Реалізація сільськими, селищними, міськими радами повноважень у сфері регулювання земельних відносин: теоретичний і практичний аспекти. *Монографія. Київ, видавництво: Ліра-К. 2021. 332 с.*

29. Відкрите просторове планування: РМАР. URL: <https://pmap.minregion.gov.ua/index.php?r=map%2Findex&typeAto=region> (дата звернення 25.07.2022).

30. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 25.07.2022).

